



Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen
Bynatur og Renhold
Bynatur

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til naturpleje

Københavns Kommune, Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen (KTF), Vand og Natur meddeler hermed dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, i medfør af naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, til at udføre naturpleje i form af afbrænding af overdrev/tørt græsland samt rørskov på Amager Fælled, Københavns Kommune. Dispensationen vedrører den del af Amager Fælled, som ligger indenfor Kalvebodkile-fredningen, og som ligger øst for Artillerivej (matrikel 1aa Eksercerpladsen, København). Nærmere beskrivelse af det ansøgte fremgår af redegørelsen nedenfor samt i ansøgningen (bilag 1).

Sagen har været politisk behandlet af Klima-, Miljø- og Teknikudvalget (KTU) x. x 2026, xxx

Vilkår

Det er betingende for denne dispensation, at

1. maksimalt halvdelen af området må afbrændes hvert år
2. maksimalt halvdelen af det samlede moseareal indenfor området må afbrændes hvert år
3. der skal gå minimum to år mellem hver gang det samme areal afbrændes
4. afbrændingen skal foregå i perioden 1. november – 31. marts, dog i en periode, hvor minimumstemperaturen skal have været max fem grader de tre foregående nætter, af hensyn til overvintrende padder
5. Inden afbrænding skal areal, hvor der ikke jævnlige bliver taget høslæt, gennemgås med henblik på at lokalisere eventuelle forekomster af dødt ved af grovere dimensioner, stenbunker o.l., hvor der potentielt kan være overvintrende stor vandsalamander. Hvis sådanne lokaliseres, skal disse afskærmes fra afbrændingen.

x. xx 2026

Sagsnr.
2026-0001466

Dokumentnr.
2026-0001466-2

Sagsbehandler
Joakim Steinsvåg

Bygge-, Parkerings- og Miljø-
myndighed
Vand og Natur

Njalsgade 13
2300 København S

EAN nummer
5798009809452

6. Der skal slås et brandbælte rundt om de eksisterende kvasbunker, så disse ikke påvirkes af afbrændingen, da kvasbunkerne kan være overvintringssted for stor vandsalamander.
7. Afbrændingen kan også foregå i områder, som er § 3-registreret som mose, og som domineres af rørskov. Eventuelle områder med tørvemose må dog ikke afbrændes.

Dispensationen må ikke udnyttes før klagefristens udløb - se nærmere i afsnittet om klagevejledning nedenfor. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, kan dispensationen ikke udnyttes før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet konkret bestemmer andet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Dispensationen vedrører alene naturbeskyttelseslovens § 3. Andre tilladelser efter anden lovgivning kan være nødvendige.

Ansøgning

Københavns Kommune, KTF, Vand og Natur modtog 26. januar 2026 ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens (herefter NBL) § 3 fra KTF, Bynatur. Der søges om dispensation til at udføre naturpleje med afbrænding af vegetationen i områder, som ikke har været plejet på denne måde før. Områderne er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 som naturtypen overdrev og omfattet af den store fredning Kalvebodkile-fredningen (se bilag 1).

Baggrund og begrundelse

Naturplejemetoden afbrænding er ikke tidligere anvendt på Amager Fælled, men benyttes i øvrige dele af Københavns Kommune. Afbrænding er en nænsom og effektiv naturplejemetode. Københavns Kommune ønsker på baggrund af egne erfaringer og generelle anbefalinger at anvende plejemetoden på overdrev og rørskov på Amager Fælled for at fremme naturtilstanden.



Figur 1 Den blå streg gennem fælleden markerer grænsen mellem Amager Fælled-fredningen mod nordøst og Kalvebodkile-fredningen mod sydvest. Det er kun § 3-områderne indenfor Kalvebodkile-fredningen, og øst for Artillerivej, som er omfattet af denne dispensation.

Projektbeskrivelse

Det følgende er oplyst i ansøgningen:

"Afbrænding kræver tilladelse efter afbrændingsbekendtgørelsen og samarbejde med det lokale brandvæsen. Afbrænding skal som udgangspunkt, jf. Afbrændingsbekendtgørelsen §7 stk. 3, ske i perioden 1. november – 29. februar. Passende arealer til afbrænding udpeges af Teknik- og Miljøforvaltningen. De lokale vejrforhold er afgørende for udførsel af naturplejemetoden.

Afbrændingen vil ske udenfor fuglenes yngletid, og vil dermed ikke forstyrre jordrugende fugle.

Afbrændingens effekt på Amager Fælled vil løbende blive evalueret, således at den optimale naturpleje af området sikres. Afbrændingen foretages af Københavns Kommunes driftsmedarbejdere, som har erfaring med denne type naturpleje i øvrige dele af kommunen. Transport af materiel til brug ved afbrændingen sker ad de eksisterende grusstier. Afbrændingen sker kontrolleret og relevante myndigheder orienteres på forhånd.

Forvaltningen vil forud for afbrændingen opstille information på arealet til de borgere, der måtte benytte området, samt informere gennem Lokaludvalg og andre relevante kanaler."

Ejendoms- og planforhold

Ansøgningen vedrører matriklerne 1aa og 188 Eksercerpladsen, København. De ejes begge af Københavns Kommune og forvaltes af Klima-, Miljø- og Teknikforvaltningen.

Området er omfattet af Kalvebodkile-fredningen af 1990 og af Københavns Kommunes udviklingsplan for Amager Fælled. Mange fredninger indeholder en såkaldt bonusbestemmelse, som fjerner behovet for en særskilt § 3-dispensation, såfremt pleje eller andre tiltag er hjemlet i fredningen. Dette er imidlertid ikke tilfældet for Kalvebodkile-fredningen, hvorfor introduktion af en ny plejemetode som vil medføre en tilstandsændring, kræver en særskilt dispensation fra NBL § 3, også selvom det er en tilstandsændring, der er positiv for den pågældende naturtype.

Området er beliggende i landzone.

Naturforhold

Størstedelen af området er tørt græsland med spredte buske, hvoraf store dele er kortlagt som § 3-naturtypen overdrev. Det er et forholdsvis stort område, hvor forskellige delområder har været besigtiget af forskellige omgange, dels af rådgivere (2022 og 2023), dels af forvaltningen selv (2026). Besigtigelserne har påvist at området overvejende kan karakteriseres som et tørt græsland eller overdrev, domineret af græsser, med spredte krat og buske, og med et større indslag af blomstrende urter og enkelte star. Der er påvist et antal stjernearter, som indikerer god naturtilstand, bl.a. pile-alant, alm. knopurt og musevikke, men også flere nitrofile og såkaldte "problemarter", som draphavre og hvidkløver. Problemarterne indikerer kulturpåvirkning, som giver en dårlig naturtilstand. Derudover er der et betydeligt indslag af den invasive nordamerikanske art sildig gyldenris. Områderne bliver plejet med et årlig, sent høslæt. Områderne er på denne baggrund vurderet som værende i ringe - moderat tilstand.



Figur 2 Eksempel på overdrev i området. På billedet ses bl.a. prikbladet perikon, rødkløver og rejnfan.



Figur 3 Der er en fin bestand både af kurvblomsten pile-alant og sommerfuglen seksplettet køllesværmer i området. Her søger køllesværmeren føde på en horse-tidsel.

Der indgår også fugtigere områder, herunder områder, som er kortlagt som § 3-moser. Moserne er domineret af tagrør og pilekrat, og har indslag af stor nælde, burrener og strandkarse. Der er ikke påvist tørvedannelser. De er da også opstået på tidligere opfyld indenfor de seneste ca. 50 år, i fugtige lavninger som ofte tørrer ud om sommeren. De blev i 2021 § 3-kortlagt som mose af undertypen højstaude/rørsump.

Store dele af området bliver i dag plejet med høslæt med store maskiner.



Figur 4 Tagrørsdomineret mose



Figur 5 De sommerudtørrende, tagrørsdominerede moser ses tydeligt som de tre sandfarvede områder på luftfoto (2025). De ligger kun delvist indenfor Kalvebodkile-fredningen.

Lovgivning

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af overdrev og moser, hvis areal enkeltvis eller tilsammen er på over 2500 m². Iht. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, kan der i særlige tilfælde meddeles dispensation fra § 3's forbud mod tilstandsændring.

Ifølge lovbemærkningerne til naturbeskyttelsesloven skal der foreligge særlige omstændigheder, før der kan meddeles dispensation til

foranstaltninger, der ændrer tilstanden i de beskyttede naturtyper. Reglerne er udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i, at de beskyttede naturtyper opretholdes. Der må, for at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, tillige være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelseshensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området. Derudover forudsættes det, at en dispensation ikke vil skabe en uheldig og uønsket præcedens for den fremtidige administration af § 3-beskyttelsen i området. En særlig omstændighed, der eventuelt kan begrunde dispensation fra NBL § 3, kan være, at det ansøgte har en naturforbedrende funktion for den pågældende naturtype.

Før der gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper, skal der ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, jf. § 7, foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Jf. habitatbekendtgørelsens § 10 stk. 1 nr. 1. kan der endvidere ikke gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre- og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Overdrev er en overvejende lysåben naturtype, med et mindre indslag af træer og buske. Overdrev er afhængig af en form for naturpleje. Det kan være i form af afgræsning, høslæt eller afbrænding, eller en kombination af disse. Hvis overdrev ikke plejes, vil de langsomt vokse til i buske og træer og til sidst blive til skov.

Også hvad angår områdets moser, er afbrænding en egnet plejemetode, som potentielt kan øge områdernes biodiversitet. Pleje er med til at bevare rørskovene og undgå tilgroning af træer og buske, og her er afbrænding et godt alternativ til rørhøst og høslæt. Nogle dyrearter har gavn af gamle urorte bevoksninger af tagrør, og andre har gavn af åbningerne. Dette tages der hensyn til gennem vilkår om at halvdelen af rørskovene skal stå tilbage efter afbrænding.

Afbrænding er en naturlig proces, da naturbrande i naturlige økosystemer opstår spontant og naturligt med års mellemrum. Det ville have været et væsentligt mere udbredt fænomen i et naturligt landskab med naturlige processer, end det, der er tilfældet i dagens menneskestyrede landskaber. Det er desuden påvist, at afbrænding øger den floristiske

biodiversitet i græsland, nedbringer det unaturligt høje niveau af næringsstoffer i kulturopvirkede græsland, og skaber områder med blottet jord, til fordel for en række varmekrævende arter. På den baggrund vurderes afbrænding at være en egnet plejemetode for områdets græsland, herunder overdrev, og rørskov - både alene og i kombination med høslæt eller græsning. Afbrændingen vurderes at ville fremme § 3-områdernes naturtilstand og biodiversitet.

Afbrændingen foretages udenfor fuglenes ynglesæson, og vil således ikke udgøre en trussel for jordrugende fugle, som f.eks. sanglærke. Hvis afbrændingen foretages sent i perioden, og der er nogle fuglearter, som har påbegyndt ynglesæsonen meget tidligt, f.eks. pga. mild vinter eller tidligt forår, vil der være en risiko for at reder og evt. æg kan gå tabt. Det vil imidlertid ikke være et stort problem for fuglene at starte forfra så tidligt på sæsonen. Den lille ulempe dette indebærer, vurderes at opvejes af den generelt stigende naturkvalitet, som afbrændingen medfører, herunder øget fødetilgang for fuglene, i form af insekter.

Mobile dyr vil have gode muligheder til at undslippe branden, da det er relativt små områder, som afbrændes hver gang. Ved afbrænding vil der altid være et vist tab af immobile smådyr som insekter og edderkopper, som overvintrer i den tørre vegetation. Det ændrer dog ikke ved, at naturbrande er en naturlig proces, som økosystemet er tilpasset til og arterne har udviklet sig i samspil med. Samtidigt vil mangel på pleje være langt værre for de pågældende arter. Overordnet vil afbrænding derfor alligevel fremme overdrevenes naturtilstand og biodiversitet, så længe det ikke gøres for hyppigt på det samme areal. Det er derfor et vilkår for dispensationen, at samme delområde ikke afbrændes hyppigere end hvert andet år. Og om at max halvdelen af området afbrændes hvert år.

Afbrænding er mere skånsom end maskinel pleje, da vigtige strukturer som tuer ikke ødelægges. Driftsmæssigt er det også en fordel at plejen kan udføres på én gang, hvorimod traditionelt høslæt ofte skal udføres over flere dage, da opsamling (hvis arealet er blomsterdomineret) skal ske nogle dage efter for at sikre afkastning af frø.

Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Amager Fælled er ikke udpeget som Natura 2000-område. Det nærmeste Natura 2000-område er N143 Vestamager og havet syd for, hvis marine del (Kalvebodløbet) på det nærmeste ligger ca. 0,2 km fra de pågældende § 3-områder. Den terrestriske del af Natura 2000-området (Kalvebod Fælled) ligger 2,7 - 1,4 km syd for de pågældende § 3-områder.

Ingen af de naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte, er registreret på Amager Fælled. Blandt de arter, som området skal beskytte, er det kun mosehornugle og rørhøg, som potentielt kunne forekomme på, og benytte sig af, Amager Fælleds overdrev. Mosehornugle er ifølge basisanalysen for N143 ikke tilstede i Natura 2000-området, til trods for at den er opført på udpegningsgrundlaget. Rørhøg kan ses på Amager Fælled og yngler enkelte år i rørskoven ved Grønjord søen. Den jager i lysåbne områder som rørskov, vådområder og græsland. Det er sandsynligt, at også Natura 2000-områdets ynglende rørhøge en gang imellem kan fouragere på Amager Fælled. I det omfang dette skulle være tilfældet, vil de have gavn af at områderne holdes åbne og artsrige, og at tilgroning med buske og træer forhindres. På denne baggrund vurderes afbrændingens effekt på Natura 2000-området at være meget begrænset, og en eventuel effekt vil være positiv og begrænset til fuglearten rørhøg.

Bilag IV-arter

Der er spredte fund af bilag IV-arterne spidssnudet frø og stor vandsalamander i området. Det må derfor lægges til grund, at der kan være rastesteder for begge arter i området.

På det tidspunkt af året, hvor afbrændingen skal foretages, ligger stor vandsalamander som udgangspunkt stadig i vinterdvale. Stor vandsalamander overvintrer fortrinsvist under frostfrie forhold på land for eksempel i dødt ved og egnede sprækker og hulheder i jorden, diger eller andre brugbare strukturer. Arten kan dog også overvinde i vandhullet. Der er også kvasbunker i området. Det er kendt, at stor vandsalamander kan overvinde i disse.

Overvintrende individer under jorden vil ikke blive berørt af branden, da varmen ikke trænger langt nok ned i jorden. Individer, der måtte overvinde eller på andre måder raste i dødt ved, stenbunker, kvasbunker o.l. over jorden, vil dog være sårbare. Store dele af det område, som ønskes afbrændt, bliver imidlertid nu plejet med høslæt med store maskiner. Her er der ikke forekomster af den slags strukturer, da disse ville komme i vejen for maskinerne. Undtagelsen er dog de nævnte kvasbunker, som forekommer spredt i hele området.

Hvis man vil afbrænde områder, som ikke plejes med høslæt, vil der være et vilkår om, at der så inden skal foretages en gennemgang af arealet. Branden kan styres udenom eventuelle forekomster af dødt ved, stenbunker o.l., som potentielt kan være overvintringssted for stor vandsalamander. Rundt om kvasbunkerne skal der slås et brandbælte, så kvasbunkerne ikke berøres af afbrændingen.

Stor vandsalamander er nataktive og tilbringer dagen i sine rastesteder eller i vandhuller. Ved afbrænding om dagen, er der derfor ingen risiko for at eventuelle vandrende vandsalamandre, som er vågnet tidligt af vinterdvalen, kan blive fanget i flammerne.

Spidssnudet frø overvintrer også i hulheder i jorden. Så snart frøerne kommer op af de huller, hvor de har overvintret, bevæger de sig imod ynglevandhullet. Almindeligvis er de første individer på vandring omkring 10. marts, og fra da af strækker perioden med tilvandrende dyr sig til starten af april. Tilvandring sker kun i nætter med favorabelt vejr, dvs. luft temperatur et stykke over 0 °C, samt rolige vindforhold og gerne nedbør. Undtagelsesvis kan enkelte individer være fremme fra den sidste uge af februar. I milde vintre kan spidssnudet frø ses på vandring til ynglestedet allerede i januar. Der er derfor stillet vilkår om, at afbrændingen skal foregå i perioden 1. november – 31. marts, dog i en periode, hvor minimumstemperaturen skal have været max fem grader de tre foregående nætter. Dermed vil der ikke være aktive frøer på arealet ved afbrænding. Eventuelle frøer, som ligger i dvale i hulheder under jorden, vil ikke blive påvirket af branden.

På denne baggrund, er det Københavns Kommunes vurdering, at afbrændingen kan gennemføres på de stillede vilkår, uden at skade bilag IV-arter og/eller deres levesteder, jf. habitatbekendtgørelsens §§ 10 og 7, stk. 2.

Klagevejledning

Afgørelsen kan af de klageberettigede, jf. lovens § 78 stk. 1 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet inden 4 uger efter den er meddelt. De klageberettigede er jf. § 86:

- 1) adressaten for afgørelsen,
- 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- 3) offentlige myndigheder,
- 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
- 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Eventuel klage indsendes via Klageportalen, som findes via dette [link](#).

Teknik- og Miljøforvaltningen får automatisk besked om at der er indgået en klage.

Rettidig klage har opsættende virkning, hvilket indebærer, at tilladelsen, i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87 stk. 7, ikke må udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis Teknik- og Miljøforvaltningen modtager orientering om en klage, vil ansøger blive orienteret nærmere herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af klagen, at klageberettigede indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet (900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for andre). Yderligere vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside via dette link.

Dispensationen må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Såfremt der klages rettidigt over tilladelsen, må denne ikke udnyttes, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Ansøger kan indbringe afgørelsen for domstolene. Det skal ske inden 6 måneder fra afgørelsens modtagelse.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag.

Venlig hilsen

Joakim Steinsvåg
Landskabsforvalter og naturmedarbejder